

Gion Nándor

A Félfülű Ember¹

A fiú a borbélyműhelyben csak a kikeményített, fehér köpenyt szerette. Délután magára vette a köpenyt, beült a forgószekbe és egy tányérból szappanbuborékokat fújta a tükör felé. A tányérba „Bis” márkájú mosogatólét öntött, vízzel fölhígította és ebből a habzó lötyyből szalmaszálon fújta a szappanbuborékokat egyenesen a tükörnek. A kis, átlátszó gömbök szétpattantak a fényes tükörfalon, szabályos, kerek, nedves foltok maradtak utánuk, a foltok gyorsan megszáradtak, mocskosakká váltak és lassanként megvakították a hatalmas tükröt. A fiú remélte, hogy nem tér be senki borotválkozni, jól érezte magát egyedül a majdnem bokáig érő kikeményített fehér köpenyben, kényelmesen elfeküdt a forgószekben, és a szalmaszálat csak akkor tette le, ha kint a ház előtt megszikordult az ártézi kút.

Régi, kerek ártézi kút állt a ház előtt, ha vizet húztak belőle, éles, idegesítő csikorgása behallatszott a borbélyműhelybe, a fiú lehunyt szemmel várta, hogy megálljon az átkozott, csikorgó kerék, akkor ismét szappanbuborékokat fújta a tükör felé. Majdnem biztos volt benne, hogy senki sem fog betérni, borotválkozni, nyálkás, esős idő volt, és egyébként is az emberek a kukoricaföldeken voltak, kellett az emberek a kukoricatöréshez, jól fizették őket, mivel a gépek nem mehettek az átázott, puha földekre.

Legfeljebb a Félfülű Ember ha betér, ő nem megy kukoricát törni, neki van pénze, nagy nyugdíjat kap, és minden délután eljár borotválkozni és elolvassa az újságokat, az ablakon át figyel a kútra járó embereket, amíg megjelenik özvegy Nagy Istvánné, és akkor csöndesen megjegyzi, hogy a fehér hajú öregasszony még mindig jól tartja magát, még mindig egyenes háttal jár. Túl sokszor elmondta már ezt, a többi vendég titokban röhögött rajta. A fiú viszont kedvelte a Félfülű Embert: udvarias öregembert, a bal fülcimpája csonka, csúnya forradás éktelenkedik a szeme alatt, és ettől olyan az arca, mint egy megvénült, szomorú kutyaé; és mindig csöndesen, udvariasan beszélt, még a fiút is magázta.

Legfeljebb a Félfülű Ember ha betér, gondolta a fiú, és rendületlenül fújta a szappanbuborékokat, teljesen bemocskolta a tükröt, mire megjelent a Félfülű Ember. Halkan köszönt, esernyőjét a sarokba állította, felöltőjét felakasztotta a fogasra, közben a fiú megtisztította a tükör közepét.

– Tényleg elment kukoricát törni? – kérdezte a Félfülű Ember.

– El – mondta a fiú. – Húszezeret kap naponta meg koszt-kvártélyt. Rendes ágyban alhat a birtokon is, és nem zaklatja semmiféle ellenőr.

– Furcsa ember a maga apja – mondta a Félfülű Ember.

A fiú vállat vont:

– Nem szereti a fehér köpenyt. Az ellenőr meg tudja ezt, és ha pénzre van szüksége, csak beállít és megbünteti.

– Volt, amikor csak figyelmeztette, hogy vegye fel a köpenyt.

– Mostanában mindig megbüntette. Négy nap egymás után. Négyezer ötezer dinárral. Ennyit egy nap alatt megkeres kukoricatöréssel az apám.

– Maga meg tud borotválni? – kérdezte a Félfülű Ember.

– Persze – mondta a fiú. – Borotválni már tudok.

Habot vert, bepamacsolta a Félfülű Ember arcát, aztán lassan, vigyázva borotválta. Kétszer-háromszor szünetet tartott, amikor kint a ház előtt vizet húztak a kútból.

---

¹ Magyar Szó, 1975. január 19., 11. oldal

– Maga mindig összerezzzen, ha megcsikordul a kút – mondta a Félfülű Ember.

– Utálom ezt a kutat – mondta a fiú. – Vagy százszor megolajoztam már, de nem ér semmit, továbbra is csikorog.

– Még a Szőnyi boltos csinált vele valamit – mondta a Félfülű Ember. – Régen szatócsüzlet volt itt a borbélyműhely helyén.

– Tudom – mondta a fiú.

– Ravasz ember volt az a Szőnyi. Amint megcsikordult a kút, szaladt ki és beszélgetni kezdett az emberekkel, invitálta őket a boltba. Hosszú kővályú is volt a kútnál, a parasztok itt itatták a lovaikat, amikor jöttek haza a földekről.

– Csinálhatnának már ide egy új ártézi kutat – mondta dühösen a fiú.

A Félfülű Ember oldalra hajolt, a tükör mellett kinézett az utcára.

– Miért nem lakatolja le a kutat, ha annyira idegesíti? – kérdezte.

– Nem értem – mondta a fiú.

– Szerezzen egy láncot és egy lakatot és zárja le a kutat.

– Legalább négy utcából ide járnak vízért – mondta a fiú. – Kitekernék a nyakamat, ha lezárnám a kutat.

– Éjszaka zárja le. Ezek a jámbor emberek majd azt hiszik, hivatalos utasításra zárták le a kutat, és szépen eljárnak máshova vízért.

– Nem biztos – dünnyögte a fiú, és megmosta a Félfülű Ember arcát. – Meg aztán nincs is itthon lakatunk.

A Félfülű Ember áttelepedett a fal melletti padra, az újságokat kezdte lapozni, és időnként kinézett a régi ártézi kútra. A fiú visszaült a forgószékre, ismét maga elé húzta a tányért és a szalmaszállal szappanbuborékokat fújta a tükörre. A tükör közepét célozta, azt a részt, melyet borotválkozás előtt megtisztított.

– Terike még mindig egyenes háttal jár – mondta egyszer csak a Félfülű Ember.

– Kicsoda? – kérdezte a fiú, és ő is kinézett az ablakon. Hangosan elnevette magát.

– Özvegy Nagy Istvánné – mondta mondta gyorsan a Félfülű Ember és elpirult.

A fiú abbahagyta a nevetést, még sohasem látott öregembert elpirulni.

– Nem értem – mondta zavartan a Félfülű Ember – nem értem, miért nevezi mindenki özvegy Nagy Istvánnénak. Olyan hivatalosan hangzik. Pedig itt élte le az életét, mindenki nagyon jól ismeri.

– Mindenki így nevezi, ha beszélnek róla – mondta a fiú.

– Özvegy Nagy Istvánné – dohogott csöndesen a Félfülű Ember. – Nagy István különben is szemét ember volt.

– Jókedvű öregember volt – mondta a fiú. – Mindenkivel viccelődött. A gyerekek is szerették. Megtanította őket a néma beszédre.

– Bohóc volt! – mondta a Félfülű Ember. – Egész életében bohóc volt, méghozzá gyáva bohóc. Vicceket mesélt, komédiázott, de közben szerzett magának egy hosszú csővű forgópisztolyt. Akkora pisztolyt, hogy a falat is átlötte volna. Persze, hogy nevettek a viccein az emberek, amikor tudták, hogy forgópisztolya van. Próbáltak volna nem nevetni. Hallottam, hogy különösen a háború után mutogatta gyakran a forgópisztolyát. Háború után, amikor az embereknek igazán elgűk volt a fegyverekből, és féltek, mint a patkányok. Persze hogy nevettek a viccein.

– Nem tudom – mondta tanácstalanul a fiú. – A gyerekek nagyon szerették.

– Én megmondtam a szemébe is Nagy Istvánnak – folytatta a Félfülű Ember. Lehajtotta fejét, az újságot nézte, mindha onnan olvasna. – Egyszer, amikor a Szőnyi-bolt volt itt, meg a

nagy kővályú is itt volt a kútnál. Szekéren jöttek haza a földekről Nagy Istvánék, és megálltak megitatni a lovakat. Nagy István ült a bakon, mellette meg a süketnéma Hugyik Pali, a Kuka Pali. Az volt a legjobb barátja, a Kuka Pali. Terike hátul ült, nagyon szép fiatalasszony volt. Én itt söröztem a bolt előtt, többen is álltunk itt, szombat este volt. Akkor megmondtam Nagy Istvánnak, hogy rongy embernek tartom, szemét embernek, gyáva bohócnak... mindent mondtam neki. Ő meg csak ült a szekéren, és vigyorgott kínjában, mert nem volt nála a forgópisztolya, nem mert leszállni a szekérről. A Kuka Pali, az nekemjött volna, de nem tudta, miről van szó, kapkodta a fejét, de Nagy István őrá is csak vigyorgott.

– Jókedvű öregember volt. Különösen a gyerekek szerették – mondta ismét a fiú. Kínosan érezte magát, a Félfülű Ember, sohasem szokott ilyen sokat beszélni.

– Aztán előttem állt a Terike – mondta a Félfülű Ember, és szomorúan ingatta a fejét. – Nem vettem észre, hogy leugrott a szekérről, azt sem vettem észre, hogy kikapta kezemből a sörösüveget. Csak hallottam, hogy összetörik a az üveg. Terike a kővályú széléhez csapta, mint ahogyan azt az amerikai filmekben lehet látni. Az üveg nyaka a kezében maradt, és az arcomba vágott velem. Mint az amerikai filmekben. Pedig Terike talán sohasem látott amerikai filmet. Akkor még biztosan nem. Kis híján kiszúrta a szememet – mutatta a szeme alatti csúnya forradást.

– A füle is akkor...? – kérdezte a fiú.

– Nem – mondta a Félfülű Ember, és megint elpirult. – Lefogták Terikét. A Tiszta Sanyi és a Bakos. Különben megnyomoríthatott volna. Egy Nagy István miatt.

– Özvegy Nagy Istvánné... – kérdezte volna a fiú, de a Félfülű Ember csak mondta a magáét.

– Attól kezdve vagy fél évig egy fenyőágot dobtam az udvarukba. Pedig nem volt könnyű fenyőágot szerezni.

– Miért a fenyőág? – kérdezte értetlenül a fiú.

– Terike szereti a fenyőillatot. Az égő fenyő illatát. Már gyerekkorában is imádta az égő fenyő illatát. Alig várta, hogy leszedjék a karácsonyfát, és hogy elégethesse. Vagy fél évig hordtam neki a fenyőfaágakat. Utána aztán kimentem Kanadába.

A Félfülű Ember felállt, magára vette a felöltőjét, és a belső zsebéből egy kis fenyőágot húzott elő. Átnyújtotta a fiúnak.

– Ha besötétedik, dobja be özvegy Nagy Istvánné udvarába. Megteszi?

– Rendben van – mondta a fiú, és zavartan megszagolta a fenyőágot. A Félfülű Ember meg fogta az esernyőjét, köszönt és hazaindult.

A fiú megvárta, hogy besötétedik, akkor bezárta a borbélyműhelyt, elment özvegy Nagy Istvánné házához, és a nagykapu felett bedobta az udvarba a fenyőágot. A ház kapuján egy súlyos Titan lakat függött, most csupán az egyik biztosító pántra kattintva. Özvegy Nagy Istvánné ezzel a lakattal zárta a kaput, ha elment hazulról, és olyankor a kapuoszlopon hagyta a kulcsot. A fiú felkapaszkodott a kapura és végigtapogatta az oszlop tetejét. A kulcs most is ott volt. Levette, kinyitotta a lakatot és a kulccsal együtt zsebre vágta.